

Omgekeerd huisbezoek

Situering

Een van de intenties van Omgekeerd Huisbezoek is de mogelijkheid te bieden tot geloofscommunicatie. Hiermee wordt bedoeld dat de deelnemers onderling ter sprake kunnen brengen wat zij geloven en hoe zij in hun geloof staan. Deze geloofscommunicatie heeft het karakter van wederkerigheid en dialoog. Plaatsen waar men zijn geloven ter sprake kan brengen zijn schaars in onze tijd. Parochieel georganiseerd Omgekeerd Huisbezoek biedt echter zo'n plaats.

Met deze module leert u een methode om mensen met hun verhaal tot hun recht te laten komen.

Opzet

1. De groepsgesprekken
2. Begeleiding van de groepsgesprekken
3. Inhoud

1. De groepsgesprekken

Groepsgesprekken maken een wezenlijk deel uit van het Omgekeerd Huisbezoek. Zij duren 30 tot maximaal 45 minuten en worden gevolgd door een royale pauze. Om deze gesprekken in groepjes van ongeveer zeven personen rond een tafel goed te laten verlopen, zijn met de inleider vooraf vier of vijf gespreksvragen opgesteld. Aan de hand hiervan kan de inleiding door de deelnemers worden besproken. Tevens wordt tevoren afgesproken wie de gespreksbegeleiding in elke groep verzorgt.

Deze vraagt aan het begin van het groepsgesprek om met elkaar af te spreken, dat ieder aan het woord moet kunnen komen, en dat met respect naar elkaar wordt geluisterd. Ieders mening is evenveel waard. Er wordt tevens afgesproken wie een kort verslag maakt van het besprokene. Na afloop geven woordvoerders van de groepen mondeling of schriftelijk "in tien zinnen" voor het plenaire gedeelte weer wat in de groep is besproken.

De volgende vragen kunnen heel goed als leidraad worden gebruikt voor de groepsgesprekken van het eerste Omgekeerd Huisbezoek:

- Wat heeft u bewogen om naar deze middag te komen?
- Wat vindt u van onze parochie? Wat vindt u van onze wijk?
- Waar heeft u vooral behoefte aan als het gaat om samen-kerk-zijn?
- Hoe kunnen wij als parochianen voor elkaar iets betekenen?

2. Begeleiding van de groepsgesprekken

Zorg vooraf dat er voldoende gespreksbegeleiders aanwezig zijn. Per tafel van ongeveer zeven personen dient er een gespreksbegeleider te zijn.

Enkele aanwijzingen voor de gespreksbegeleiders:

- Begin met kort te herhalen wat de bedoeling is, zoals dat aan het slot van de inleiding is aangegeven.
- Ieder wordt uitgenodigd om het persoonlijke antwoord op de aangereikte vragen te geven. Het is niet de bedoeling om onderling in discussie te gaan. Het gaat er niet om wie gelijk heeft. Wanneer iets onduidelijk is, kan nadere toelichting gevraagd worden. Om als goede luisteraar iemand te steunen hoeft een gespreksbegeleider minder te doen dan men denkt: geen oplossingen, geen raadgevingen, geen mening.

- Alleen maar luisteren en iemand de gelegenheid geven zijn verhaal te vertellen; eventueel kort herhalen wat er is gezegd.
- Om de andere deelnemers te stimuleren, kan de begeleider gericht de open vraag stellen: herkent u zich in dit antwoord? Of heeft u juist een ander idee?
- Laat merken als gespreksbegeleider dat u aandacht geeft aan wat de deelnemers zeggen. Als iemand zeer breedspakig is, onderbreek dan. Vat kort samen wat deze heeft gezegd, en zeg dat we ook graag de antwoorden van de anderen willen horen.
- Tijdens het eerste Omgekeerd Huisbezoek lopen de groepsgesprekken misschien nog niet helemaal volgens plan. Het is mogelijk, dat deelnemers andere verwachtingen hebben van de bijeenkomst en dat er duidelijk behoefte bestaat om teleurstellingen naar voren te brengen. Bijvoorbeeld "de pastor was er niet toen mijn man overleed". De gespreksleider geeft de gelegenheid om deze teleurstelling te uiten en vraagt vervolgens wat men nu zou willen.

Enkele aanwijzingen voor de inbreng in het plenaire vervolggelrek

Na afloop van de groepsgesprekken vindt een plenaire inbreng plaats van hetgeen aan de tafels is besproken. Een speelse wijze van terugkoppeling is om met een loopmicrofoon langs de tafels te gaan en een impressie "in tien zinnen" van het gesprek te vragen.

Aantekeningen maken

Spreek af wie aantekeningen maakt tijdens het groepsgesprek. Geef aan dat dit gebeurt om aan het eind het besprokene kort te kunnen weergeven en om mogelijke vragen en opmerkingen door te kunnen geven aan de organisatie.

Dezelfde persoon maakt een korte en puntige samenvatting "in tien zinnen" en brengt deze mondeling of schriftelijk (tijdens de pauze) in voor het plenaire afsluitende gedeelte van het Omgekeerd Huisbezoek. De uitvoeriger aantekeningen kunnen bij de leden van de Initiatiefgroep bezorgd worden. Zij kunnen dankzij deze notities een goed beeld krijgen van de gesprekken bij de latere evaluatie van de bijeenkomst.

Zijn er veel veranderingen binnen de parochie op komst, dan zou een lid van het parochiebestuur na de inbreng vanuit de groepen en de afronding hiervan, een en ander daarover kunnen medelen en toelichten. Mogelijke onderwerpen daarbij zijn het samengaan met andere parochies, de beschikbaarheid van pastores, het aantal kerkdiensten, het gesprek over de kerkgebouwen, etc. Hierbij moet er wel op gelet worden, dat niet overdracht van informatie, maar de ontmoeting de doelstelling blijft.

Wanneer het eerste Omgekeerd Huisbezoek achter de rug is, heeft dat een inventarisatie opgeleverd van de reacties van de parochianen en is er een artikel geschreven voor het parochieblad en andere media.

Een tip voor de begeleiders

Oefen met elkaar voorafgaand aan de bijeenkomst de rol van gespreksbegeleider. Aan de hand van de opgestelde vragen vertelt ieder vanuit eigen ervaring. Een vraag van de begeleider om nadere toelichting kan op zijn plaats zijn, indien dat voor goed begrip nodig is. Door zelf te oefenen ondervindt men, dat het gemakkelijker is om te praten dan om te luisteren. Goed luisteren moedigt de spreker aan om door te gaan met het zoeken naar een antwoord.

3. Inhoud

Met het oog op de doelstelling van het Omgekeerd Huisbezoek bestaat het programma uit een inleiding, een bespreking in kleine groepen aan de hand van gespreksvragen en een ruime pauze. In plaats van een inleiding door een (ervarings)deskundige kan ook gedacht

worden aan een theaterstuk, een interview of een film. Het is verstandig om aan het slot van de inleiding de gespreksvragen kort toe te lichten. Deze vragen moeten open vragen zijn en beogen om de deelnemers ertoe uit te nodigen om het persoonlijke onder woorden te brengen.

In samenhang met de voorafgaande inleiding zijn mogelijke vragen voor het groepsgesprek:

- Wat betekent het geloof voor u persoonlijk?

Te denken is aan:

Houvast

Kracht

Bemoediging

Inspiratie

Liefde

Waarden

Troost

Uitzicht

Normen

- Hoe en wanneer beleeft u uw geloof? Te denken is aan:

Als ik bid tot God

Als we samenkomen in vieringen .

In het staan naast de ander

Gegeven antwoorden kunnen worden verdiept door een vraag als:

- kunt u daar een voorbeeld van geven? Of: kunt u iets vertellen over een situatie of een gebeurtenis waarbij uw geloof een rol van betekenis speelde?

Het is niet de bedoeling om met elkaar in gesprek te gaan, maar vooral om te luisteren naar elkaar.

Thema's voor vervolgbijeenkomsten van het Omgekeerd Huisbezoek

Voor de praktische organisatie van een volgend Omgekeerd Huisbezoek kan de agenda van de eerste bijeenkomst als leidraad worden gebruikt.

Hieronder noemen we er twee als voorbeeld.

- 'Geloofsbeleving'
- 'luisteren naar elkaars levensverhaal' .

'Geloofsbeleving' is een thema dat door verscheidene initiatiefgroepen voor de tweede bijeenkomst is uitgewerkt. Ook 'luisteren naar elkaars levensverhaal' is als onderwerp van een volgend Omgekeerd Huisbezoek gekozen. Aandacht voor het levensverhaal biedt gelegenheid om gebeurtenissen en fragmenten uit het eigen leven te delen met anderen en bezig te zijn met de betekenis van wat in het leven is voorgevallen. Al vertellend worden 'rode draden' benoemd en orde en samenhang in de levensloop ontdekt. Het levensverhaal maakt duidelijk welke zin de oudere in het leven heeft gezocht en/of gevonden. De verteller maakt aldus 'een reconstructie' van de werkelijkheid van het eigen leven. De levensfase van de ouderdom maakt het mogelijk om terug te kijken naar het geleefde leven, herinneringen op te halen en vragen te beantwoorden als:

- wie ben ik (geweest)?
- wat heeft werkelijk betekenis (gekregen) in mijn leven?
- welke mensen waren en zijn belangrijk voor mij?
- wat gaf en geeft mij moed, kracht of houvast?

In Voorburg zijn bij het halfjaarlijkse vervolg van het Omgekeerd Huisbezoek voor zeventig plussers onder andere deze thema's met succes aan de orde geweest:

- Veranderingen in geloven -veranderingen in onszelf.
- In iedere levensfase opnieuw geboren worden.
- De vruchten van het leven
- De kunst van het ouder worden

De vragen voor de groepsgesprekken die na de inleiding zijn besproken waren:

- Wat vindt u van de uitspraak dat je je leven beter gaat begrijpen door terug te kijken en herinneringen op te halen?
- Hoe ervaart u het zelf om over 'vroeger' in gesprek te zijn?
- Kunt u vertellen wat voor u een hoogtepunt in uw leven is geweest? Denkt u daar nog wel eens aan terug? Wat gebeurt er dan met/in u?
- Is er een uitspraak, (bijbel)tekst, lied, gedicht dat u richting/houvast heeft geboden in de loop van uw leven?
- Wat is u opgevallen of waar blijft u over dóórdenken na de inleiding van deze middag?

In Dordrecht is dit onderwerp aan de orde gesteld in de vorm van een interview met pater Constant Dölle, die vroeger de Titus Brandsmaparochie aldaar heeft helpen oprichten en opbouwen. De vragen die aan hem en later in de groepsgesprekken werden gesteld, waren:

- Wat betekent het voor je om ouder te worden?
- Wat betekent het om de beperkingen van dit ouder worden te ervaren, gehandicapt te zijn en beperkt in de mogelijkheden dingen te kunnen zien en doen, die je gewend was en waaraan je plezier beleefde?
- Welke gevolgen heeft het ouder worden nu voor je manier van leven en voor de manier waarop je geloven vorm geeft?
- Wanneer tijdens de bijeenkomsten van Omgekeerd Huisbezoek blijkt dat er een sterke behoefte bestaat bij de deelnemers aan meer informele ontmoetings-bijeenkomsten, kan gekeken worden of die door

Voor het Omgekeerd Huisbezoek voor vijfenvijftig plussers zijn als onderwerpen ingeleid en besproken:

- De weg.
- Symbolen en kunstschaten.
- Jodendom - Christendom - Islam.
- Wordt Nederland islamitisch?
- Israël vanuit bijbels perspectief.
- Het Onze Vader.
- Leven en dood vanuit bijbels perspectief.